

แหล่งเรียนรู้ : อาสาป้องกันไฟฟ้า ม.๒๐ (ทุนระดับเครือข่าย)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลแหล่งเรียนรู้

๑.๑ ที่มาและความสำคัญ

แหล่งเรียนรู้อาสาป้องกันไฟฟ้า มีผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒๐ นำโดย นางสาวไพรัช พันธุ์วิล และนายอำนาจ พรหมบัว ตัวแทนอาสาป้องกันไฟฟ้า เป็นเจ้าภาพหลักในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการทำงาน คือ สมาชิกกลุ่ม จำนวน ๑๕๐ คน และเครือข่ายพื้นที่ป่า ตำบลจิ้ว

บ้านเวียงจอมจ้อ หมู่ที่ ๒๐ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๒,๖๗๑ ไร่ เป็นพื้นที่ป่า ๒๒๐ ไร่ และบริเวณดังกล่าวติดกับบ้านโนนสมบูรณ์ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลจิ้ว ทำให้เกิดไฟไหม้ป่าขึ้นบ่อยครั้ง (ช่วงฤดูแล้ง) ซึ่งเหตุไฟไหม้นั้นเกิดจากภัยธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์เพื่อล่าสัตว์ ทำไร่เลื่อนลอย กำจัดวัชพืช จึงทำให้เกิดกรณีข้อพิพาทระหว่างประชาชน ๒ หมู่บ้าน ทำให้ผู้ใหญ่บ้าน บ้านเวียงจอมจ้อ หมู่ที่ ๒๐ มีแนวความคิดที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยจัดตั้งกลุ่มอาสาป้องกันไฟฟ้าขึ้น และได้รับการสนับสนุนในเรื่องความรู้ อุปกรณ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และได้มีการดำเนินงานโดยกำหนดขอบเขตในการควบคุมดูแลไม่ให้เกิดไฟป่าลุกลาม จนเกิดความเดือดร้อนต่อประชาชนในพื้นที่ จนมาถึงปัจจุบัน

๑.๒ เส้นทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

บ้านเวียงจอมจ้อ หมู่ที่ ๒๐ มีพื้นที่ป่า ๒๒๐ ไร่ และติดกับบ้านโนนสมบูรณ์ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลจิ้ว ทำให้เกิดไฟไหม้ป่าช่วงฤดูแล้งบ่อยครั้งในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งเหตุไฟไหม้นั้นเกิดจากภัยธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์เพื่อล่าสัตว์ ทำไร่เลื่อนลอย กำจัดวัชพืช ในช่วงแรกนั้นทางหมู่บ้านได้ให้ อปพร. และ ชรบ. ทำหน้าที่ในการดูแลและป้องกันไฟป่าที่เกิดขึ้น ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เกิดกรณีข้อพิพาทระหว่างประชาชนทั้ง ๒ หมู่บ้านบ่อยครั้ง ทางผู้ใหญ่บ้าน

บ้านเวียงจ้อมจ้อ หมู่ที่ ๒๐ จึงมีแนวความคิดที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยจัดตั้งกลุ่ม “อาสาป้องกันไฟป่า” ขึ้น และได้รับการสนับสนุนวิทยากรการอบรมในเรื่องการป้องกันและระงับไฟป่าพร้อมอุปกรณ์ จากงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เทศบาลตำบลเวียงเทิง และสำนักงานป่าไม้อำเภอเทิงในการดำเนินงานเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ปัจจุบันทางกลุ่มมีการดำเนินงานในการป้องกันไฟป่าตลอดเวลา เพื่อควบคุมดูแลไม่ให้เกิดไฟป่าลุกลามจนเกิดความเดือดร้อนต่อประชาชนในพื้นที่ และมีการประสานความร่วมมือกับพื้นที่ใกล้เคียงที่มีเขตป่าติดกับชุมชน คือ บ้านโนนสมบูรณ์ ร่วมกับสำนักงานป่าไม้อำเภอเทิง และคณะกรรมการหมู่บ้านโนนสมบูรณ์ในการสำรวจพื้นที่ป่า เพื่อแบ่งเขตและกำหนดพื้นที่รับผิดชอบของทั้ง ๒ หมู่บ้าน เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งและวางแผนจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันในการดูแลผืนป่าและป้องกันไฟป่าต่อไป

๑.๓ กระบวนการดำเนินงาน

๑) ประชุมประชาคมภายในหมู่บ้านเวียงจ้อมจ้อเพื่อทราบปัญหาที่เกิดขึ้น และกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาหารือร่วมกันภายในชุมชน

- จัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครป้องกันไฟป่าขึ้น โดยขอจิตอาสาสมัครจากประชาชนในชุมชนและตัวแทนสมาชิกอาสาป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เข้าร่วมด้วย ซึ่งมีจำนวนสมาชิก ๑๕ คน

- สร้างกฎ กติกา ระเบียบ ในการดูแลป่าชุมชนและป้องกันการเผาป่า คือ หากบุคคลใดกระทำการเผาป่าจะมีการดำเนินคดีผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย (พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๔) และกรณีตัดไม้จะมีการดำเนินคดีตามกฎหมายเช่นกัน แต่จะมีค่าปรับจำนวน ๓,๐๐๐ บาทต่อต้น พร้อมกับปลุกต้นไม้ทดแทน

๒) มีการอบรมให้ความรู้ โดยขอสนับสนุนวิทยากรจากงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เทศบาลตำบลเวียงเทิง ในการให้ความรู้ในเรื่องการป้องกันและระงับไฟป่า

- ให้การสนับสนุนและจัดหาอุปกรณ์ ในการดับไฟให้เหมาะสมและเพียงพอต่อการใช้งาน

- มีการซ้อมแผนการดับไฟ ร่วมกับงานป้องกันฯ เทศบาลตำบลเวียงเทิง

๓) ออกตรวจและเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยงที่จะเกิดเหตุไฟป่า ในช่วงฤดูแล้ง (ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน)

๔) ประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนทราบถึงนโยบายและมติของทางหมู่บ้านในการจัดการป่าชุมชน และห้ามเผาในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - เดือนเมษายน ของทุกปี

๕) ประสานความร่วมมือกับพื้นที่ใกล้เคียงที่มีเขตป่าติดกับชุมชน คือ บ้านโนนสมบูรณ์ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลจัว อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ร่วมกับสำนักงานป่าไม้อำเภอเทิง และคณะกรรมการหมู่บ้านโนนสมบูรณ์ในการสำรวจพื้นที่ป่า เพื่อแบ่งเขตและกำหนดพื้นที่รับผิดชอบของทั้ง ๒ หมู่บ้าน เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งและวางแผนจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมกันในการดูแลผืนป่าและป้องกันไฟป่า

๖) เกิดความเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้อื่นที่ได้รับประโยชน์ร่วมกัน คือ แหล่งเรียนรู้ฐานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ และแหล่งเรียนรู้หมู่บ้านจัดการตนเอง

๑.๔ ผลที่เกิดขึ้น

สามารถลดอัตราการเกิดไฟป่าในพื้นที่ได้ ทั้งไฟที่เกิดจากการเผาของมนุษย์และไฟจากธรรมชาติในช่วงหน้าแล้ง อีกทั้งผลที่เกิดจากการสำรวจป่าทำให้ทราบว่า การกระทำผิดลักลอบทำกินบนพื้นที่โดยผิดกฎหมายด้วย

๑.๕ การขยายผลการดำเนินงาน

การร่วมมือทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ในการดูแลสิ่งแวดล้อมร่วมกับพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลให้เพิ่มมากขึ้น และสามารถขยายผลการดำเนินงานไปยังพื้นที่อื่นๆ ได้

๑.๖ Typology

